

GIS PŘI IDENTIFIKACI GEOGRAFICKÉHO RIZIKA SUCHAAleš RUDA¹, Jaromír KOLEJKA², Kateřina BATELKOVÁ³¹ Mendelova univerzita, Zemědělská 1, 613 00, Brno, Česká republika
ruda@mendelu.cz^{2,3} Ústav geoniky AV ČR, v. v. i., Drobného 28, 602 00, Brno, Česká republika
*kolejka@geonika.cz, katkabelka@email.cz***Abstrakt**

Geografickým suchem je vnímáno sucho, resp. náchylnost ke suchu v dané lokalitě jako výsledek spolupůsobení všech geografických faktorů v dané lokalitě. Dlouhodobý, či sezónní nedostatek srážek v lokalitě, deficit zásob podzemní nebo povrchové vody může být zesilován nebo zeslabován působením dalších faktorů geografického prostředí – přírodního i antropogenního původu. Základním diferenciacním faktorem vlastností a hodnot ostatních přírodních komponent krajiny a také faktorem výběru a rozmístění forem využívání území je reliéf. Zejména u morfometrických parametrů reliéfu lze dedukovat vliv na vláhový management lokality. Sklon, expozice, absolutní a relativní výška atd. působí na přerozdělení srážek, na odtokové a transpirační poměry. Dostupná geodata, technologie a poznatky dovolují se značnou spolehlivostí modelovat disponibilní kvanta srážek s ohledem na dominantní směry přínosu vláhy, teplotní a evapotranspirační poměry, provětrávání reliéfu a náchylnost k tvorbě atmosférických inverzí s ohledem na tvářnost terénu. Kombinováním vypočtených hodnot přerozdělených srážek, intenzity výparu, odtoku a vsaku tentokrát s ohledem na charakter geologického podloží, půd a aktivního povrchu (krajinnou pokrývku) lze identifikovat plochy, kde přes výskyt klimatického nebo meteorologického sucha nehrozí sucho geografické, a naopak dobře lokalizovat plochy, kde takové sucho hrozí, i když srážkový deficit to nenaznačuje.

Abstract

Geographic drought is being perceived as a drought, respectively susceptibility to drought in the area as a result of interacting factors in a given geographic area. Long-term or seasonal lack of rain in the area, the deficit of groundwater or surface water can be amplified or weakened by the effect of other factors from geographic environment - both natural and anthropogenic origin. Relief is the main differentiating factor of characteristics and other natural components of the landscape. In particular within the morphometric parameters of the relief can be deduced an effect on the moisture management of the area. Slope, exposure, absolute and relative elevation influence the redistribution of rainfall, runoff from the basin and transpiration conditions. Available geodata, technology and knowledge allow to model distribution of precipitation, temperature and evapotranspiration conditions as well as circulation conditions and susceptibility to the formation of atmospheric inversions. By combining the calculated values of redistributed rainfall, intensity of evaporation, underground runoff with regard to the nature of geological composition, types of soil and active surface can be identified areas, where despite the occurrence of climatic or meteorological drought there is no geographic drought. But on the other hand geographical drought threatens the area even rain deficit does not indicate dry conditions.